

Motion till riksdagen 2016/17:3678

av **Aron Emilsson m.fl. (SD)**

med anledning av skr. 2016/17:90 Nordiskt samarbete 2016

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom ramen för det nordiska samarbetet verka för en gemensam nordisk yttre gränsbevakning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom ramen för det nordiska samarbetet verka för ett fördjupat samarbete och kraftfulla åtgärder för att motverka radikaliserings, terrorism och terrorresor och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rådets budgetpost för integration och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att marknadsföra Norden som besöks- och turistmål och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom ramen för det nordiska samarbetet verka för att ytterligare stärka den nordiska närvaron i de baltiska staterna under tiden som närvaron i Ryssland är begränsad och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom ramen för det nordiska samarbetet stärka och bevara det nordiska kulturarvet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en bred nordisk kulturkanon som ett led i strategin för nordiskt kultursamarbete och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att stärka den nordiska språkförståelsen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för det nordiska samarbetet bör arbeta för att Norden ska vara världsledande inom frågor som rör djurskydd och djurens välbefinnande, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för det nordiska samarbetet bör arbeta för att de nordiska länderna i högre utsträckning än i dag harmoniserar djurskyddslagstiftningen och regelverket för uppföljande kontroller så att bristande djurskydd inte ska kunna utgöra en konkurrensfördel inom Norden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom ramen för det nordiska samarbetet verka för ökade insatser för att uppnå ett samordnat luftförsvar och en samordnad luftövervakning och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att långsiktigt skapa förutsättningar för ett nordiskt försvarssamarbete som också omfattar ömsesidiga försvarsgarantier och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Globalisering och internationalisering har gjort att världen kommit närmare i tid och rum, men våra länder står fortsatt likt varje unik familj i var sitt kvarter, med var sin grund i tanke och kulturell kompass. På vårt norra halvklot, i det nordligaste av Europa, bildar de nordiska länderna en familj med djupa relationer och gemensamma referensramar.

Norden är i storleksordningen världens tionde största ekonomi. Våra grannländer är några av våra viktigaste handelspartner och vi deras. Norden är den nordiska modellen, de gemensamma kulturyttringarna, det gränsöverskridande samarbetet. Norden är den skandinaviska språkförståelsen och gemensamma värderingar kring välfärdsstaten och sociala skyddsnät. Norden är gemensam historia och kulturarv, men också pulserande gränsöverskridande arbetsmarknadsregioner och ideellt idéutbyte i dag.

Det nordiska samarbetet är i många avseenden starkare och tydligare på tapeten än på många år. I en osäker omvärld står vi inför prövningar, men också sjudande möjligheter. Samarbetet förstärks kontinuerligt, och Sverigedemokraterna anser att det långsiktigt finns anledning att sträva efter ett starkare mellanstatligt nordiskt samarbete och ett svagare överstatligt EU.

Regeringen beskriver att världen under 2016 präglats av nationalistiska och protektionistiska strömningar, i jämförelse med 2015 som präglades av bilaterala samarbeten kring grön omställning och klimat. Vi instämmer med regeringens mening att det nordiska samarbetet är viktigare än någonsin tidigare, däremot anser vi inte att demokratiska omröstningar för frihet och självständighet är skäl till oro, och det är inte i ljuset av dessa händelser som vi förespråkar ett starkare nordiskt samarbete. Vi anser att försvars- och säkerhetssamarbetet och den nordiska kultursamverkan bör prioriteras i det nordiska samarbetet. I ett oroligt läge i Östeuropa och inte minst Östersjöregionen är det av stor vikt att vi fördjupar och förstärker det nordiska försvars- och säkerhetssamarbetet. En nordisk kultursamverkan med bredd och spets å sin sida är nödvändig för att värna, vårda och stärka den nordiska kulturgemenskapen, tilliten och identiteten.

Gränshinderarbetet

Norden är sedan länge en gemensam marknad för varor, tjänster och kapital, men regelverken är i mångt och mycket fortfarande utformade utifrån att medborgare och företag rör sig inom ett och samma nordiska land. Arbetet med att avlägsna onödiga gränshinder och att arbeta förebyggande för att motverka att nya hinder uppstår är ett högt prioriterat mål i det nordiska samarbetet. Sverigedemokraterna ser positivt på att Nordiska rådet under sessionen i Oslo 2013 beslutade att bl.a. upprätta ett gränshinderråd. Att arbeta för att undanröja hinder som hämmar gränsöverskridande sysselsättning, tillväxt, utbildning och besöksnäring är i grunden positivt, och Gränshinderrådets prioriterade insatsområden är viktiga för den nordiska integrationen. Samtidigt är det utifrån vår utgångspunkt centralt att alltid balansera avlägsnandet av gränshinder mot den nationella kontrollen, det nationella självbestämmandet och subsidiaritetsprincipen. Därutöver är det, för att avlägsnandet av gränshinder ska fungera, nödvändigt att de nordiska länderna känner tillit till varandra och att de yttre gränskontrollerna gentemot Europa och världen fungerar tillfredsställande.

Sverigedemokraterna välkomnade tidigt Danmarks avisering att man överväger långsiktiga gränskontroller gentemot Tyskland. För Norden öppnar sig med det en möjlighet att arbeta för en gemensam nordisk strategi för gemensam nordisk gränsbevakning. En nordisk yttre gräns där vi genom gemensamma resurser tar ansvar för Norden i ett läge då EU:s yttre gräns inte varit tillförlitlig. Med en gemensam nordisk yttre gränskontroll uppnår vi många fördelar: ordning och reda i en orolig tid, avlastning för polisen, fördjupad samverkan på riktigt och en möjlighet att slopa våra nationella gränskontroller internt för god mobilitet inom Norden, såväl för gränspendlare som för företag och handelsutbyte. Vi hade gärna sett att regeringen fortsatt driva denna fråga och verka för att de hinder som finns för ett sådant samarbete undanröjs.

Det nordiska samarbetet inom justitiesektorn

Sverigedemokraterna välkomnar att frågan om radikaliserings, terrorism och den oroande utvecklingen mot att unga i Norden reser för att delta i terrorverksamhet lyfts på dagordningen inom det nordiska samarbetet. När allt fler personer i nordiska länder radikaliserar, väljer att stödja terrorism, antingen genom aktiviteter inom Norden och Europa eller genom att resa utanför Europas gränser, så krävs ett ökat samarbete mellan de nordiska länderna. Det är viktigt att varje land tar sitt eget ansvar och genomför nödvändiga lagändringar för att stoppa terrorism och terrorresor. Även de gemensamma insatserna för att förebygga våldsbejakande extremism är i det här sammanhanget centrala. Vi efterfrågar samtidigt ett fortsatt och fördjupat samarbete och dialog mellan våra nordiska länder för att göra arbetet så effektivt som möjligt.

Sverigedemokraterna menar att vi dels måste förebygga att människor inte attraheras av att delta i terrorresor genom att på olika sätt motverka en utveckling av radikaliserings bland unga i segregerade områden, dels måste verka för att de som reser från Norden för att ansluta sig till terrororganisationer inte ska få möjlighet att resa tillbaka till Norden utan konsekvenser. Detta är viktigt ur flera perspektiv, dels för att inte ytterligare bidra till att destabilisera regionen i framför allt Syrien och Irak och för att avhjälpa det mänskliga lidande som pågår, dels för att värna säkerheten i Norden, förhindra

ytterligare radikaliserings och för att minska risken för terrorbrott i Sverige och övriga Norden.

Integration

Sverigedemokraterna anser att budgetens integrationspost inte definierats tillräckligt tydligt. Eftersom 12 miljoner kronor är en ansenlig ekonomisk satsning i dessa sammanhang vill vi se en tydligare definiering av hur pengarna ska användas, en definiering som är väl förankrad i Nordiska rådet.

Norden och omvärlden

Norden är ett starkt varumärke i världen och ses både som en politiskt stabil region, en region med långvarig demokrati och en region intressant att besöka. Festivalen Nordic Cool som hölls i Washington 2013 hade till syfte att profilera Norden och framför allt nordisk kultur internationellt. Den nådde framgång. Sverigedemokraterna välkomnar därför den kultursatsning i London under 2017 kring internationell profilering och positionering, vilken ska bygga vidare på erfarenheterna från Nordic Cool. Inte minst är detta viktigt utifrån syftet att öka intresset för Norden som besöksmål och handelspartner. Våra möjligheter att marknadsföra resurser som inte går att utlokalisera, såsom kultur- och naturturism, är utan tvekan viktiga pull-faktorer för att förstärka framför allt turism och besöksnäring i Norden.

De nordiska länderna har genom Nordiska ministerrådet varit etablerade i Ryssland under 20 år. Två kontor finns i nordvästra Ryssland, ett i Sankt Petersburg och ett i Kaliningrad, och tre informationscentrum i Murmansk, Petrozavodsk och Archangelsk. Närvaron har syftat till att stödja civilsamhället och verka för stabilitet och utveckling inom regionen. Sedan Ryssland registrerade Nordiska ministerrådet som utländsk agent, vilket kraftigt försvårade NMR:s arbete, så beslutade de nordiska samarbetsministrarna att avveckla verksamheten i nordvästra Ryssland. Det belyser en tråkig utveckling, men var en nödvändig markering från de nordiska ländernas sida. Samtidigt är en fortsatt dialog viktig för alla parter.

Stängningen av kontoren i nordvästra Ryssland får dock inte innebära en försämrad bevakning av nordiska intressen och närvaro i den delen av Östersjöregionen och gentemot de baltiska staterna med vilka vi har ett långvarigt och betydelsefullt samarbete. Av den anledningen bör regeringen inom Nordiska ministerrådet se över hur man ytterligare kan förstärka närvaron och samverkan i de baltiska länderna under tiden situationen i Ryssland ser ut som den gör. Detta både för att inte förlora betydelsefulla kontaktytor i regionen och för att ta till vara den kompetens som finns vid kontoren i Ryssland.

Det nordiska kultursamarbetet – kulturarv och språkförståelse

Nordens gemensamma historia går långt tillbaka och ska erkännas kantas av ömsom fred, ömsom krig, men från varje epok har dragits lärdomar och årsring lagts till årsring, samtidigt som djupa likheter vuxit fram mellan de nordiska nationerna. Det nordiska samarbetet bygger således på stabila fundament och ett av de fundamenten är de kulturella likheterna. Sverigedemokraterna förespråkar ett förstärkt samarbete inom

kultur- och utbildningsområdet där vi menar att den nordiska språkförståelsen kan förbättras, en nordisk kulturkanon införs som en naturlig utveckling av den litteraturkanon som redan existerar och ett tätare samarbete kring friluftslivet och marknadsföring av Norden som besöksmål kan ske, bl.a. genom att ta ett nytt tag om satsning för ett nordiskt friluftslivsår.

Den djupaste roten till den svenska kulturens särart ligger i vår historia och i den natur och det klimat där den har vuxit fram. Mot denna bakgrund är det naturligt att vår kultur uppvisar stora likheter med våra nordiska grannländers. Genom likheterna i levnadsbetingelser och årtusenden av nära och naturliga relationer mellan befolkningarna har en skandinavisk och nordisk kulturkrets vuxit fram. Det nordiska kultursamarbetet utgör hörnstenen i den gemenskap som binder samman de nordiska länderna. Kultursamarbetet återspeglar den grund av gemensamma värderingar som vi i de nordiska länderna står på. Den strategi som har tagits fram för det nordiska samarbetet kring kulturella frågor under de närmaste åren har flera positiva inslag, men den kan förbättras.

Sverigedemokraterna ser gärna ett fördjupat nordiskt samarbete kring samiska frågor, bl.a. genom att Sverige börjar bidra till det internationella samiska filminstitutet ekonomiskt. Nordiska rådet har tidigare rekommenderat de nordiska länderna att samfinansiera filminstitutet, vilket vore positivt då det är en gemensam nordisk angelägenhet och institutet har en ambition att verka internationellt.

Norden har tidigare haft ett lyckat samarbete kring främjandet av dataspel, genom Nordiska datorspelsprogrammet. Nordiska datorspelsprogrammet beskrivs som ett av rådets mest framgångsrika samarbeten på kulturområdet, och svarade för en stor del av den svenska kulturpolitikens spelpolitik. Sverigedemokraterna anser att spelsamarbetet bör återupptas.

Nordisk kulturkanon

År 2005 beslutade den borgerliga danska regeringen med stöd av Dansk folkeparti att låta sju kommittéer påbörja arbetet med att ta fram förslag på verk som kunde ses som en särskilt värdefull del av det danska kulturarvet och tillsammans utgöra en dansk kulturkanon. När arbetet presenterades 2006 hade antalet områden ökat till nio och varje område innehöll en lista på tolv verk. De områden som berördes var arkitektur, bildkonst, design och konsthantverk, film, litteratur, konstmusik, populärmusik, scenkonst och barnkultur.

Det primära syftet med kulturkanonen var att den skulle fungera som en introduktion till det danska kulturarvet och stimulera till tankar och debatt kring konst- och kulturfrågor. Projektet bidrog starkt till att blåsa liv i den danska kulturdebatten och lyfte kulturpolitiken till en position på den politiska och mediala dagordningen som den aldrig tidigare varit i närheten av.

Trots de starka känslor som initialt omgav projektet har den färdiga kulturkanonen blivit väl mottagen i stora delar av det danska samhället. De danska kulturinstitutionerna har tagit kulturkanonen till sig och har med avstamp i denna skapat flera nya uppsättningar och verk. Även de danska skolorna som fått kulturkanonen tilldelad sig i bokform har dragit nytta av projektet, och många skolor använder den i dag som en utgångspunkt i sin undervisning.

I samband med beslutet om den danska kulturkanonen föreslog också den danska undervisningsministern Bertel Haarder att en gemensam nordisk litteraturkanon skulle tas fram. Haarder kommenterade bakgrunden till förslaget på bl.a. följande sätt:

Den nordiska litteraturantologin är ett viktigt initiativ som ska medverka till att öka språkförståelsen mellan länderna och värna om det gemensamma kulturarvet. Kanske det nordiska håller på att drunkna i sin egen framgång: det har blivit så självklart, att det för somliga kan förefalla osynligt. Jag hoppas därför att den nordiska litteraturkanonen väcker både inspiration och debatt i en tid när den nordiska kulturgemenskapen behöver synliggöras och förstärkas.

Alla fem nordiska regeringar ställde sig bakom satsningen och finansieringen skedde via Nordiska ministerrådet. Den nordiska litteraturkanonen presenterades 2008 och den bidrog till både en ökad debatt och ett ökat intresse kring den nordiska kulturen. Sverigedemokraterna menar att de argument som Bertel Haarder framförde 2005 är giltiga än i dag och att Nordiska ministerrådet borde följa upp satsningen på den nordiska litteraturkanonen genom att med inspiration från den danska modellen ta fram en ny, bred nordisk kulturkanon som även innefattar områden som arkitektur, bildkonst, musik, scenkonst, film och barnkultur. Den strategi som har tagits fram för det nordiska samarbetet kring kulturella frågor under de närmaste åren har flera positiva inslag, men den behöver förbättras på ett par punkter, och enligt vår mening är det rimligt att strategin omarbetas för att lägga till ett krav på framtagandet av en nordisk kulturkanon enligt vad som har framförts ovan.

Nordisk språkförståelse

Språkförståelsen och möjligheten att kommunicera på de nordiska språken med varandra är en nyckelfaktor i det nordiska samarbetet, inte minst för det nordiska kultursamarbetet är det fundamentalt. Flera av de nordiska språken är nära besläktade och förstås relativt lätt av invånare i andra nordiska länder. Att Nordiska rådet också uppmanar och uppmuntrar till kommunikation på de nordiska språken under gemensamma sessioner och sammanträden är mycket positivt och bidrar till att stärka språkförståelsen mellan parlamentarikerna.

Mot bakgrund av att språkförståelsen är så betydelsefull och central, så är det tråkigt att beskåda att språkförståelsen tenderar att försämrans. En signal om det här är att Ungdomens Nordiska Råd (UNR) hösten 2008 beslutade att övergå till att använda engelska som arbetspråk sedan man konstaterat att ledamöternas förståelse av de nordiska språken var så dålig att en effektiv kommunikation på de nordiska språken inte var möjlig. Det här är allvarliga signaler som bör mötas med åtgärder. En försämrade nordisk språkförståelse kan i förlängningen hämma såväl en integrerad nordisk arbetsmarknad, handelsavtal och utbildningsutbyte som gemenskapen i den nordiska identiteten och kulturutbytet.

En förklaring till den försämrade språkförståelsen är globaliseringen och engelskans utbredning, samtidigt som vi inte har samma grad av muntlig kommunikation i dag. En annan förklaring kan vara att undervisningen i gransspråken vid de nordiska universiteten är mycket begränsad och att lärarutbildningarna för t.ex. svensklärare inte innehåller adekvat undervisning i gransspråken, eller ens något krav att studera nordiska språk. Kunskapskrav om gransspråk i examensbevisen kunde vara en åtgärd. Sverigedemokraterna anser att regeringen, Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet

bör ta denna fråga på allvar och presentera förslag på åtgärder för att stärka den nordiska språkförståelsen.

Stärkt djurskydd

Djurskyddet inom de nordiska länderna har långa anor och en djup folklig förankring. För många invånare i Norden är det goda djurskyddet en så viktig fråga att den betraktas som en del av den nationella och regionala kulturen och identiteten. De nordiska länderna står sig också väl vid en internationell jämförelse, men förbättringspotentialen är fortfarande stor och på vissa områden har Norden halkat efter.

Sverigedemokraterna menar att de nordiska länderna borde enas om en gemensam målsättning att vara världens ledande region i frågor som gäller djurskydd och djurens välbefinnande.

Ett stort problem är också att det fortfarande finns stora skillnader beträffande djurskyddslagstiftningen och uppföljningen av denna mellan de nordiska länderna. Stora skillnader mellan länderna i detta avseende bidrar till att skapa ekonomiska incitament för ett bristande djurskydd, då ett nordiskt land genom en svagare djurskyddslagstiftning kan skaffa sig konkurrensfördelar gentemot de övriga nordiska länderna. Ett tydligt exempel på detta har varit det förhållandevis svaga djurskyddet inom den danska grismärningen, som gett danska grisbönder ekonomiska fördelar i förhållande till svenska grisbönder.

Andra områden där problematiska skillnader fortfarande kvarstår är reglerna kring slakt och kastrering, pälsdjursuppfödning etc. Även reglerna och formerna för uppföljningen av djurskyddslagstiftningen skiljer sig åt mellan länderna. Sverigedemokraterna vill motverka detta och menar därför att Sverige inom ramen för det nordiska samarbetet bör arbeta för att de nordiska länderna i högre utsträckning än i dag harmoniserar djurskyddslagstiftningen och regelverket för uppföljande kontroller så att bristande djurskydd inte ska kunna utgöra en konkurrensfördel inom Norden.

Nordiskt samarbete inom försvar och säkerhet

Nordiskt säkerhetssamarbete

Sverigedemokraterna betraktar Sverige som, i fallande ordning, en del av en nordisk, europeisk, västerländsk och global gemenskap. I linje med detta vill vi särskilt arbeta för att stärka den nordiska identiteten och bredda och fördjupa det nordiska samarbetet.

Sverigedemokraterna vill, i likhet med vad som fördes fram i Stoltenberggrappporten 2009, öka det nordiska samarbetet inom försvars- och säkerhetsområdet. Vi ser uppenbara förtjänster i att de nordiska länderna tar ett gemensamt ansvar för regionens säkerhet, i likhet med vad som länge planerades under kalla krigets era.

Vi välkomnar därför att de nordiska länderna lanserade Nordefco-samarbetet 2009. Vi välkomnar också att det skett en nära samverkan i försvars- och säkerhetsfrågor mellan de nordiska och baltiska länderna under 2015 och 2016. Det är också positivt att det säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet har tagit ordentliga kliv framåt de senaste åren och särskilt det fördjupade försvarssamarbetet mellan Sverige och Finland. Vi menar dock att mer kan göras för att uppnå ett fördjupat försvarssamarbete i linje med de förslag som finns i Stoltenberggrappporten, och vi vill se ökade insatser i det nordiska försvarssamarbetet för att uppnå sådana resultat på följande områden:

Luftförsvaret och luftövervakning

Vad avser luftförsvaret så vill Sverigedemokraterna att Sverige i ett kortare perspektiv ska verka för ett tätare samarbete vad gäller en samordning av den nordiska luftövervakningen, inkluderat luftförsvaret över Island. I ett längre perspektiv bör nordisk personal skickas till Keflavik på permanent basis. De nordiska flygvapnen knyts därmed närmare varandra och utvecklar samarbetet i skarpt läge. I princip borde de nordiska flygvapnen klara luftövervakningen över hela det nordiska luftrummet inklusive Island utan att vara avhängiga Atlantpakten.

Nordiskt försvarssamarbete

Sverigedemokraterna välkomnar att arbetet med det nordiska försvarssamarbetet har fortskridit, förstärkts och fördjupats under året som gått. Gemensam samverkan kring luft- och sjöförsvaret, personalförsörjning och materiel är några områden där vi samtidigt menar att ländernas samarbete kan förstärkas. Genom den nordiska solidaritetsförklaringen från 2011 har de nordiska länderna gemensamt uttalat att i det fall ett nordiskt land skulle drabbas av en kris eller ett angrepp kommer övriga länder att bistå med relevanta medel. Denna solidaritetsförklaring är dock fortfarande väldigt allmänt hållen och säger inte mycket om hur länderna konkret avser att reagera och hjälpa varandra i händelse av att ett enskilt land hamnar i trångmål, exempelvis vid ett yttre angrepp eller otillbörlig press.

Sverigedemokraterna anser med hänvisning till solidaritetsförklaringen och arbetet inom Nordefco att försvarssamarbetet successivt kan tas till högre nivåer. I det korta perspektivet särskilt försvarssamarbetet med Finland. Vi anser att Sveriges regering långsiktigt bör föra diskussioner med de övriga nordiska länderna i syfte att skapa förutsättningar för ett nordiskt försvarssamarbete som också omfattar ömsesidiga försvarsgarantier. En sådan försvarsgaranti skulle inte nödvändigtvis behöva inkludera samtliga nordiska länder i ett inledande skede utan kan påbörjas genom att ett par nordiska länder – t.ex. Sverige och Finland – går före. Opinionen i Finland förefaller visa ett intresse för detta alternativ.

Aron Emilsson (SD)

Paula Bieler (SD)

Angelika Bengtsson (SD)

Dennis Dioukarev (SD)

Cassandra Sundin (SD)

Richard Jomshof (SD)

Jeff Ahl (SD)